

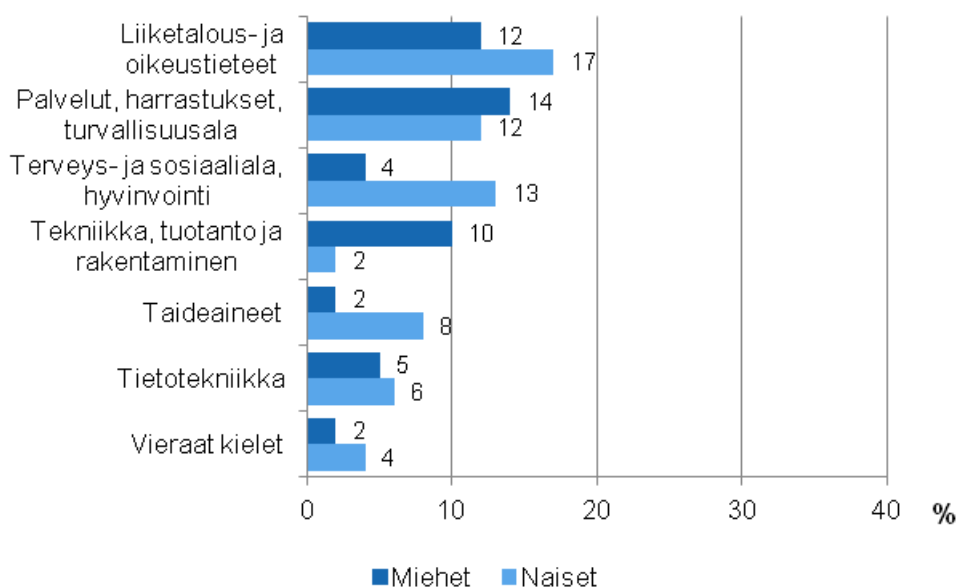
Aikuiskoulutustutkimus 2012

Aikuiskoulutuksessa opiskellaan liiketaloutta ja oikeustieteitä

Liiketalous- ja oikeustieteet sekä palveluihin ja harrastuksiin liittyvät koulutukset olivat yleisimpiä aikuiskoulutuksen aiheita vuonna 2012. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Aikuiskoulutustutkimus 2012:sta, jota varten haastateltiin vuoden 2012 elo-joulukuussa noin 4 000 iältään 18–64-vuotiasta henkilöä.

Liiketalous- ja oikeustieteitä opiskeli aikuiskoulutuksessa 18–64-vuotiaista naisista 17 prosenttia, miehistä 12 prosenttia. Suurimmat erot sukupuolten välillä olivat osallistumisessa naisvaltaisiin terveys- ja sosiaali-alan koulutuksiin (naisten eduksi 9 prosenttiyksikköä) ja miesvaltaisiin tekniikan, tuotannon ja rakentamisen alan koulutuksiin (miesten eduksi 8 prosenttiyksikköä). Naiset suosivat myös taideaineiden kursseja selvästi miehiä useammin.

Aikuiskoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö)

Huom! Osallistumisosuuksia yhteen laskemalla ei päädytä 100 prosenttiin, koska sama osallistuja laskettiin lukuun niin monta kertaa kuin hänellä oli eri sisältöalueiden koulutuskokonaisuuksia.

Palkansaajien saaman henkilöstökoulutuksen suosituimmat aihealueet olivat samat kuin yleensä aikuiskoulutuksessa. Joka viides 18–64-vuotias palkansaaja, yhteensä noin 380 000 henkilöä, sai vuonna 2012 liiketalous- ja oikeustieteellistä henkilöstökoulutusta. Palveluihin, harrastuksiin ja työturvallisuuteen liittyvää koulutusta sai lähes 260 000 palkansaajaa, ja terveydenhoitoalan koulutusta 195 000 palkansaajaa.

Harrastustavoitteisen (muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän) aikuiskoulutuksen suosituin aihealue oli taideaineet. Niihin liittyvillä kursseilla oli 125 000 henkilöä vuonna 2012. Urheilu- ja liikuntakursseille osallistui 93 000 henkeä.

Ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta ilmoitti vuonna 2012 tarvitsevansa vajaa puolet, eli 46 prosenttia 18–64-vuotiaista. Eniten koulutustarvetta koettiin liiketalous- ja oikeustieteen sekä terveys- ja sosiaalialan koulutuksiin.

Laajemmin tutkimustietoja on esitetty raportissa *Osallistuminen aikuiskoulutukseen vuonna 2012*, joka on saatavilla pdf-muodossa tilaston kotisivulla (<http://tilastokeskus.fi/til/aku/tup.html>).

Sisällys

1. Aikuiskoulutuksen sisältö.....	4
2. Henkilöstökoulutuksessa opiskellaan liiketaloutta ja oikeustieteitä.....	6
3. Harrastustavoitteisesti opiskellaan taideaineita.....	8
4. Koulutustarvetta liiketalous- ja oikeustieteissä.....	10

Taulukot

Taulukko 1.1 Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (osuudet kurseista)	5
Taulukko 2.1 Henkilöstökoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (osuudet kurseista)	7
Taulukko 4.1. Ammatillinen aikuiskoulutustarve sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö, joka oli ilmaissut tarvitsevansa ammatillista lisäkoulutusta)	11

Liitetaulukot

1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet).....	13
2. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	13
3. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet, pl. opiskelijat ja varusmiehet).....	14

Kuviot

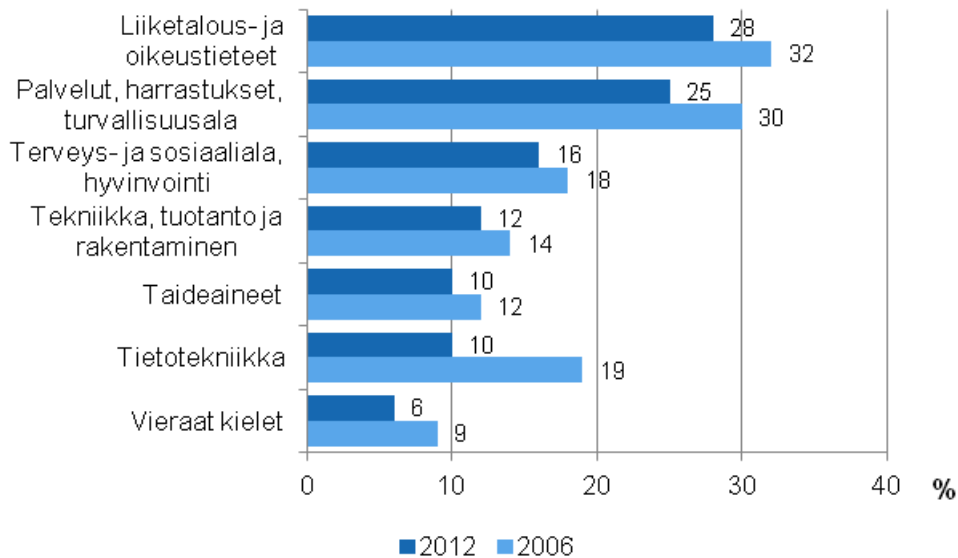
Kuvio 1.1 Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet).....	4
Kuvio 2.1. Henkilöstökoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet palkansaajat).....	6
Kuvio 3.1 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet pl. opiskelijat ja varusmiehet).....	8
Kuvio 3.2 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuonna 2012 sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet pl. opiskelijat ja varusmiehet).....	9
Kuvio 4.1 Ammatillinen aikuiskoulutustarve sukupuolen mukaan vuosina 2000, 2006 ja 2012 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta).....	10
Kuvio 4.2 Ammatillinen aikuiskoulutustarve iän mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta).....	11

Laatuseloste: Aikuiskoulutustutkimus.....	16
---	----

1. Aikuiskoulutuksen sisältö

Vuosina 2006 ja 2012 olivat liiketalous- ja oikeustieteet sekä palveluihin ja harrastuksiin liittyvät koulutukset yleisimpiä aikuiskoulutuksen aiheita. Kaikkien aihealueiden osuudet ovat laskeneet jonkin verran, koska aikuiskoulutuskurssien määrät henkeä kohden ovat vähentyneet vuodesta 2006. Esimerkiksi vuonna 2012 tietotekniikkaan liittyvää koulutusta sai joka kymmenes aikuiskoulutukseen osallistunut 18–64-vuotias, kun vielä vuonna 2006 tällaista koulutusta sai joka viides.

Kuvio 1.1 Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet)

Huom! Osallistumisosuuksia yhteen laskemalla ei päädytä 100 prosenttiin, koska sama osallistuja laskettiin lukuun niin monta kertaa kuin hänellä oli eri sisältöalueiden koulutuskokonaisuuksia.

Tarkasteltaessa aikuiskoulutuksen sisältöjen jakautumista kurseittain, ei muutoksia ole kuudessa vuodessa juurikaan tapahtunut (taulukko 1.1). Lähes joka neljäs käyty aikuiskoulutuskurssi liittyi liiketalous- ja oikeustieteisiin ja lähes joka viides kurssi liittyi palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan. Kolmanneksi yleisin aikuiskoulutuksen aihealue oli terveys- ja sosiaaliala (ml. hyvinvointi), sillä 14 prosenttia kaikista käydyistä kurseista käsitteli näitä aiheita.

Vuonna 2012 lähes joka kymmenes käydyistä kurseista liittyi tekniikkaan, tuotantoon ja rakentamiseen tai tietotekniikkaan. Kun tekniikkaan, tuotantoon ja rakentamiseen liittyvien kurssien osuudet pysyivät vuoden 2006 tasolla, laski tietotekniikkakurssien osuus kuudessa vuodessa kolme prosenttiyksikköä. Noin viisi prosenttia käydyistä kurseista oli vieraita kieliä.

Taulukko 1.1 Aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (osuudet kursseista)

Koulutussisältö	2006	2012
	osuus %	osuus %
Liiketalous- ja oikeustieteet	23	23
Palvelut, harrastukset ja turvallisuusala	18	18
Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	15	14
Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen	9	9
Tietotekniikka	11	8
Taideaineet	7	8
Vieraat kielet	5	5
Kasvatustieteet	4	4
Muut aineet	8	11
Yhteensä	100	100

Liiketalous- ja oikeustieteiden koulutukset liittyivät eniten työelämään (37 prosenttia aihealueen kursseista) ja johtamiseen ja hallintoihin (27 prosenttia aihealueen kursseista). Joka kymmenes kurssi liittyi oikeustieteisiin sekä tukku- ja vähittäiskauppaan.

Palvelut, harrastukset ja turvallisuusalan koulutukset koostuivat urheilu- sekä liikuntakursseista (32 prosenttia aihealueen kursseista) sekä työsuojelua ja työturvallisuutta koskevista kursseista (26 prosenttia aihealueen kursseista). Myös turvallisuusala yleensä (16 prosenttia aihealueen kursseista) sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut olivat keskeisiä aihealueen sisältöjä (12 prosenttia aihealueen kursseista).

Terveys- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin kursseista 45 prosenttia liittyi terveyden- ja sairaudenhoitoon. Sosiaalihuoltoa ja ohjausta käsitteli 12 sekä lastenhoitoa ja -kasvatusta 13 prosenttia aihealueen kursseista. Lääketiedettä oli 10 prosenttia ja terapiaa ja kuntoutusta 8 prosenttia aihealueen kursseista.

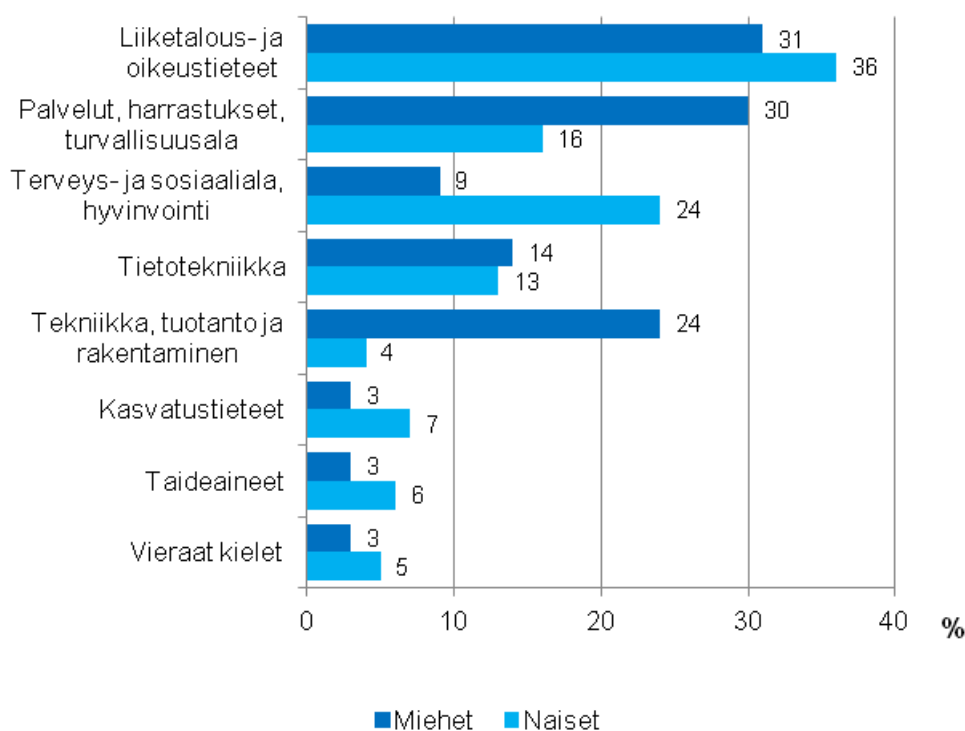
Tekniikan, tuotannon ja rakentamisen koulutukset liittyivät eniten elektroniikkaan ja automaatioon sekä rakennus- tai maanmittaustekniikkaan (19 ja 18 prosenttia aihealueen kursseista).

2. Henkilöstökoulutuksessa opiskellaan liiketaloutta ja oikeustieteitä

Kolmannes henkilöstökoulutukseen osallistuneista palkansaajista sai koulutusta liiketalouteen ja oikeustieteisiin liittyen ja lähes joka neljäs palveluihin ja harrastuksiin liittyen vuonna 2012. Terveystieteiden ja sosiaalihuollon alaan liittyvien koulutusten osuus oli 17 prosenttia.

Kuviossa 2.1 esitetään työnantajan tukeman koulutuksen sisältö sukupuolen mukaan koulutukseen osallistunutta palkansaajaa kohden. Samat koulutuksen sisällöt kuin kaikessa aikuiskoulutuksessa, olivat miesten ja naisten keskuudessa suosittuja. Ylivoimaisesti suurimmat erot olivat miesvaltaisessa tekniikan, tuotannon ja rakentamisen koulutuksessa (20 prosenttiyksikköä). Myös palveluihin, harrastuksiin, turvallisuusalaan liittyvät koulutukset olivat miesten suosiossa (ero 14 prosenttiyksikköä). Naiset puolestaan kouluttautuivat miehiä useammin terveys- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin kursseilla (ero 15 prosenttiyksikköä).

Kuvio 2.1. Henkilöstökoulutuksen sisältö sukupuolen mukaan vuonna 2012 (18–64–vuotiaat koulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Huom! Osallistumisosuuksia yhteen laskemalla ei päädytä 100 prosenttiin, koska sama osallistuja laskettiin lukuun niin monta kertaa kuin hänellä oli eri sisältöalueiden koulutuskokonaisuuksia.

Tarkasteltaessa henkilöstökoulutuksen sisältöjen jakautumista kursseittain, olivat muutokset vuosien 2006 ja 2012 välillä vähäisiä (taulukko 2.1). Tietotekniikkakurssien osuus laski kuudessa vuodessa neljä prosenttiyksikköä ja palveluihin, harrastuksiin ja turvallisuusalaan liittyvät koulutukset ohittivat terveys- ja sosiaalialaan sekä hyvinvointiin liittyvät kurssit suosiossaan.

Taulukko 2.1 Henkilöstökoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (osuudet kursseista)

Koulutussisältö	2006	2012
	osuus %	osuus %
Liiketaloustieteet ja oikeustieteet	29	29
Palvelut, harrastukset ja turvallisuusala	15	17
Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	17	15
Tietotekniikka	14	10
Tekniikka, tuotanto, rakentaminen	10	10
Kasvatustieteet	4	4
Vieraat kielet	3	3
Taideaineet	1	3
Muut aineet	7	9
Yhteensä	100	100

Liiketalous- ja oikeustieteiden koulutukset liittyivät eniten työelämään (38 prosenttia aihealueen kursseista) ja johtamiseen ja hallintoon (27 prosenttia aihealueen kursseista). Joka kymmenes kurssi liittyi oikeustieteisiin. Joukossa oli tukku- ja vähittäiskaupan kursseja 9 prosenttia.

Palvelut, harrastukset ja turvallisuusalan koulutukset koostuivat pitkälti työsuojelua ja työturvallisuutta koskevista kursseista (37 prosenttia aihealueen kursseista) sekä turvallisuusalan koulutuksista yleensä (21 prosenttia aihealueen kursseista). Urheilu- ja liikuntakurssien osuus tässä ryhmässä on kasvanut vuodesta 2006 (7 prosenttia vuonna 2006, 19 prosenttia vuonna 2012).

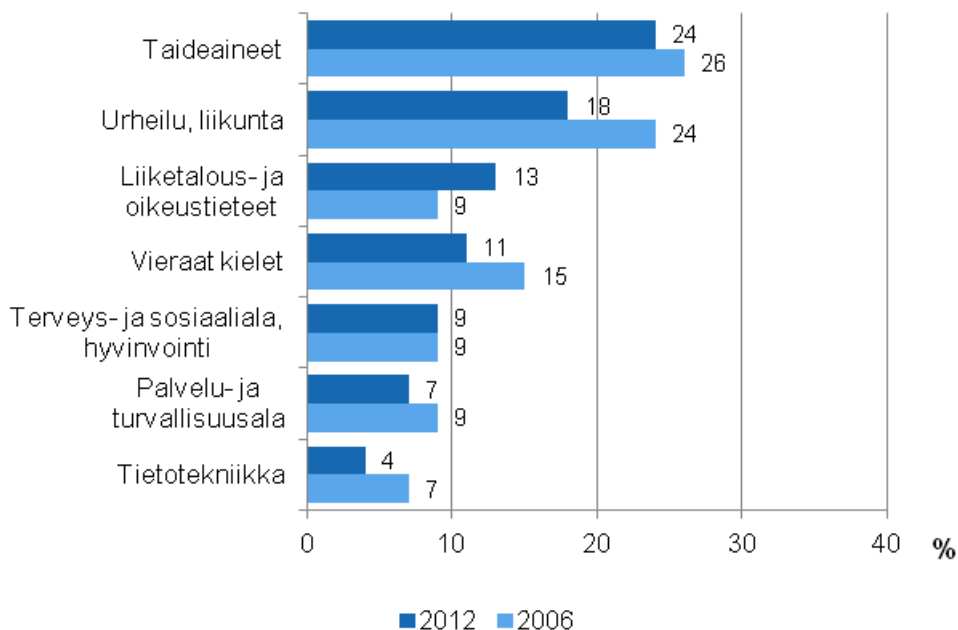
Terveys- ja sosiaalialan sekä hyvinvoinnin kursseista 46 prosenttia liittyi terveyden- ja sairaudenhoitoon. Kolmannes aihealueen kursseista käsitteli sosiaalihuoltoa, lastenhoitoa ja -kasvatusta sekä lääketiedettä (osuudet 12, 11 ja 10 prosenttia).

Tekniikan, tuotannon ja rakentamisen kursseista joka neljäs käsitteli elektroniikkaa. Seuraavaksi yleisempiä koulutuksen sisältöjä olivat auto- ja kuljetusvälinetekniikka sekä sähkö- ja energiatekniikka (17 ja 15 prosenttia luokan kursseista). Runsas kymmenes kursseista liittyi rakennus- tai maanmittaustekniikkaan sekä kone- ja metallitekniikkaan.

3. Harrastustavoitteisesti opiskellaan taideaineita

Taideaineet ovat olleet suosituin harrastustavoitteisen aikuiskoulutuksen sisältö jo pitkään. Niihin liittyvillä kursseilla oli joka neljäs ko. koulutuksessa ollut 18–64-vuotias suomalainen vuonna 2012. Seuraavaksi suosituimpien urheilu- ja liikuntakurssien osuus on laskenut kuuden vuoden aikana. Vuonna 2012 lähes joka viides osallistui urheilu- tai liikuntakursseille, kun kuusi vuotta aiemmin osallistujia oli vielä joka neljäs (kuvio 3.1). Liiketalous- ja oikeustieteet on ainoa sisältöalue, jonka osuus kasvoi viimeksi kuluneiden kuuden vuoden aikana (4 prosenttiyksikköä).

Kuvio 3.1 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuosina 2006 ja 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Huom! Osallistumisosuuksia yhteen laskemalla ei päädytä 100 prosenttiin, koska sama osallistuja laskettiin lukuun niin monta kertaa kuin hänellä oli eri sisältöalueiden koulutuskokonaisuuksia.

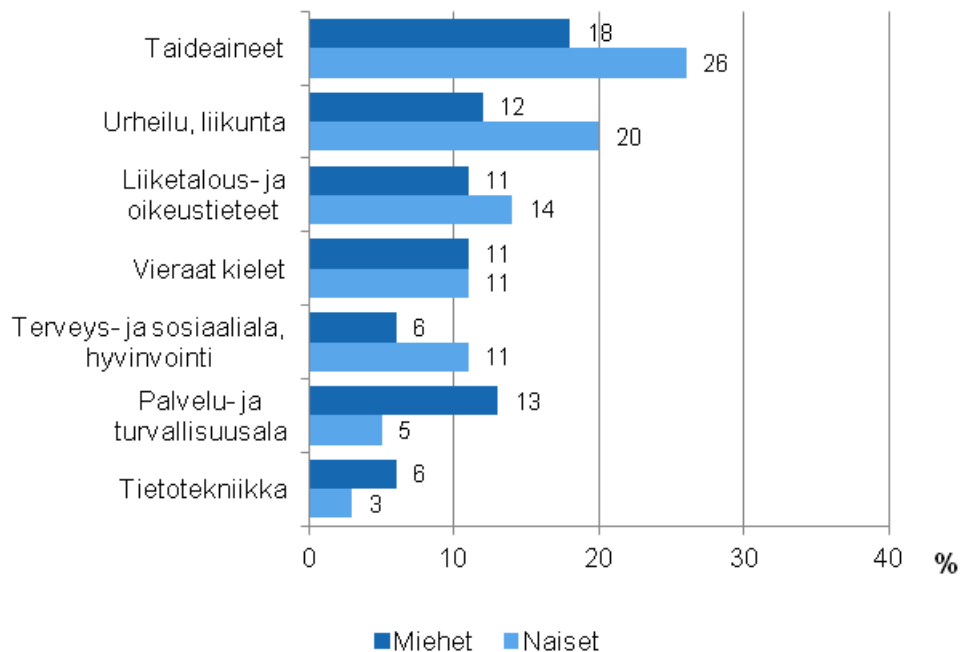
Harrastustavoitteisessa aikuiskoulutuksessa taideaineita opiskeli vuonna 2012 noin 125 000 henkeä, liikuntaa ja urheilua puolestaan runsas 90 000 aikuista. Kolmanneksi yleisintä aihetta liiketalous- ja oikeustieteitä opiskeli noin 70 000 henkeä.

Taideaineet, liikunta ja urheilu olivat erityisesti naisten suosiossa. Eroa sukupuolten välillä oli näille kursseille osallistuneissa kahdeksan prosenttiyksikköä naisten eduksi. Myös terveys- ja sosiaali- ja liiketalous- ja oikeustieteiden opintoja harrastivat naiset miehiä useammin. Palvelu- ja turvallisuusalan koulutuksissa kävivät miehet selvästi useammin kuin naiset (kuvio 3.2).

Vieraita kieliä opiskeli noin joka kymmenes koulutuksessa ollut, yhteensä 56 000 henkilöä. Miehet ja naiset olivat yhtä aktiivisia vieraiden kielten opiskelijoita.

Tietotekniikkaa opiskeli neljä prosenttia 18–64-vuotiaista harrastustavoitteisessa koulutuksessa olleista vuonna 2012. Miehet olivat olleet tällaisessa koulutuksessa hieman naisia useammin.

Kuvio 3.2 Muun kuin työhön tai ammattiin liittyvän aikuiskoulutuksen sisältö vuonna 2012 sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet pl. opiskelijat ja varusmiehet)

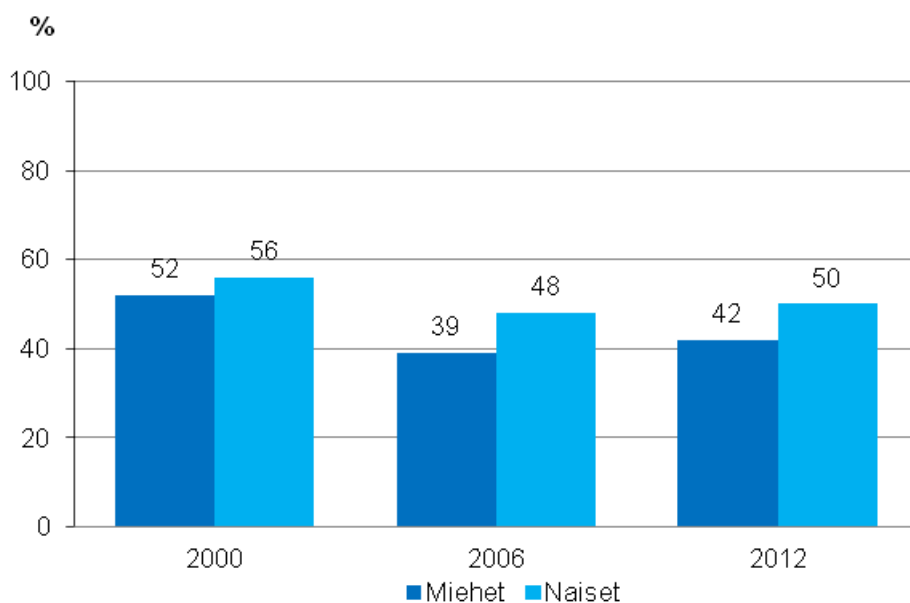
Huom! Osallistumisosuuksia yhteen laskemalla ei päädytä 100 prosenttiin, koska sama osallistuja laskettiin lukuun niin monta kertaa kuin hänellä oli eri sisältöalueiden koulutuskokonaisuuksia..

4. Koulutustarvetta liiketalous- ja oikeustieteissä

Hieman vajaa puolet, eli 46 prosenttia 18–64-vuotiaista suomalaisista koki tarvitsevansa ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta vuonna 2012. Osuus oli hieman korkeampi kuin kuusi vuotta aikaisemmin. Tällöin ammatillista lisäkoulutusta koki tarvitsevansa 43 prosenttia 18–64-vuotiaista. Vuosituhannen alussa koulutustarvetta kokevien määrä oli vielä niinkin korkea kuin 54 prosenttia. Nyt näyttääkin siltä, että viime vuosikymmenen alkupuoliskon raju pudotus koetussa koulutustarpeessa on taittunut.

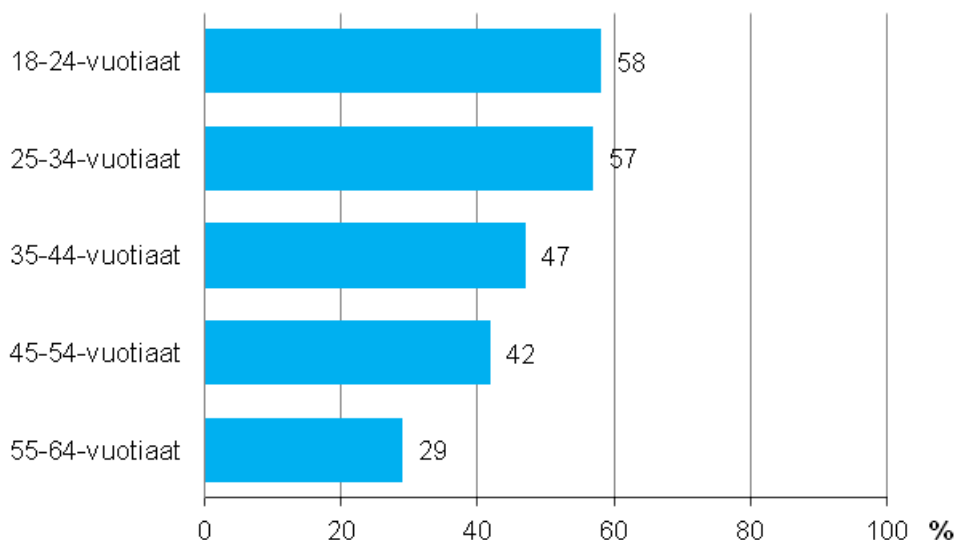
Naiset kokivat tarvitsevansa lisää ammattitaitoaan kehittävää tai uraansa edistävää koulutusta useammin kuin miehet (kuvio 4.1). Naisista tällaista koulutusta koki tarvitsevansa puolet, miehistä vajaat kymmenen prosenttiyksikköä harvempi. Koettu ammatillinen lisäkoulutustarve oli molemmilla sukupuolilla vähäisempää kuin vuosituhannen alussa.

Kuvio 4.1 Ammatillinen aikuiskoulutustarve sukupuolen mukaan vuosina 2000, 2006 ja 2012 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

Mitä nuoremasta henkilöstä oli kysymys, sitä todennäköisemmin hän koki tarvitsevansa ammatillista lisäkoulutusta (kuvio 4.2). Kun alle 35-vuotiaista reilusti yli puolet ilmoitti tarvitsevansa lisää ammattitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutusta vuonna 2012, oli 55–64-vuotiaista vastaavasti kokevia vajaa kolmannes. Koettu ammatillinen lisäkoulutustarve laski hyvin tasaisesti nuorimmasta vanhimpaan ikäluokkaan siirryttäessä.

Kuvio 4.2 Ammatillinen aikuiskoulutustarve iän mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö, pl. eläkeläiset ja ne opiskelijat, joilla ei ole työkokemusta)

Eniten ammatitaitoa kehittävää tai uraa edistävää koulutustarvetta koettiin liiketalous- ja oikeustieteen sekä terveys- ja sosiaali-alan koulutuksiin (taulukko 4.1). Liiketalous- ja oikeustieteissä ammatillista lisäkoulutusta koki tarvitsevansa reilu neljännes niistä 18–64-vuotiaista, jotka olivat ilmaisseet lisäkoulutustarpeensa. Terveys- ja sosiaali-alan koulutusta ilmoitti tarvitsevansa joka viides, samoin insinööritieteitä (tekniikka, tuotanto, rakentaminen). Tietotekniikka-sisältöistä ammatillista lisäkoulutusta ilmoitti tarvitsevansa 14 prosenttia ja vieraita kieliä 11 prosenttia ammatillista lisäkoulutusta tarvitsevistä.

Sukupuolten välillä eroja oli ainoastaan terveys- sekä insinööritieteiden koulutustarpeessa. Naiset ilmoittivat tarvitsevansa terveysalan ammatillista lisäkoulutusta selvästi useammin kuin miehet. Heistä tätä koulutusta ilmoitti tarvitsevansa noin joka kolmas, miehistä ainoastaan noin joka kahdeskymmenes koulutustarpeensa ilmaisseista. Insinööritieteiden osalta tilanne oli tasan päinvastainen.

Taulukko 4.1. Ammatillinen aikuiskoulutustarve sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotias väestö, joka oli ilmaissut tarvitsevansa ammatillista lisäkoulutusta)

Koulutuksen sisältö	%
Liiketalous- ja oikeustieteet	28
Terveys- ja sosiaali-alan, hyvinvointi	20
Tekniikka, tuotanto, rakentaminen	18
Tietotekniikka	14
Vieraat kielet	11
Palvelut, harrastukset, turvallisuusala	11
Yhteiskunta- ja käyttäytymistieteet, journalistiikka	9
Taideaineet	7
Muut aineet	17

Huom! Osuudet eivät summaudu 100 prosenttiin, koska vastaaja sai vastata 1-5 alaa.

Reilu kolmannes, eli 36 prosenttia, 18–64-vuotiaista suomalaisista ilmoitti tarvitsevansa koulutusta harrastuksiinsa tai vapaa-aikaansa liittyen. Naiset ilmoittivat miehiä useammin tarvitsevansa tällaista koulutusta. Heistä harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää koulutusta tarvitsi noin neljä henkeä kymmenestä, miehistä kolme henkeä kymmenestä.

Harrastuksiin tai vapaa-aikaan liittyvää koulutusta ilmoittivat tarvitsevansa eniten 25–44-vuotiaat. Heistä noin neljä henkeä kymmenestä koki tarvetta tämänlaatukselle koulutukselle. Muilla ikäluokilla vastaava osuus oli noin kolme kymmenestä.

Liitetaulukot

1. Aikuskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet)

Koulutuksen sisältö ¹⁾	Liiketalous- ja oikeustieteet	Palvelut, harrastukset, turvallisuusala	Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen	Tieto-tekniikka	Taide	Vieraat kielet	Osallistuneet vastaajat yhteensä ²⁾
	%	%	%	%	%	%	%	
Ikä								
18–24-vuotiaat	24	32	14	8	4	9	2	89
25–34-vuotiaat	27	23	16	16	10	9	5	458
35–44-vuotiaat	30	23	16	13	12	7	6	522
45–54-vuotiaat	31	26	15	10	12	11	8	566
55–64-vuotiaat	24	25	20	9	10	15	8	401
Sukupuoli								
Mies	26	30	9	21	11	5	5	887
Nainen	29	21	22	4	10	13	7	1149
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	11	14	11	9	3	7	.	38
Muut yrittäjät	27	37	9	9	4	8	10	108
Ylemmät toimihenkilöt	35	16	11	11	17	8	7	624
Alemmat toimihenkilöt	34	21	27	8	13	10	5	649
Työntekijät	20	44	8	23	5	7	3	343
Opiskelijat	14	22	21	8	3	12	5	140
Eläkeläiset	9	13	10	5	6	27	33	50
Muu tai tuntematon	20	29	13	6	4	15	6	84
Koulutusaste								
Perusaste	24	29	10	16	5	12	8	181
Keskiaste	23	31	18	13	8	8	4	804
Korkea-aste	34	18	16	9	14	10	7	1051
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	30	24	16	11	11	9	6	1417
Taajaan asuttu	22	29	17	15	9	11	6	325
Maaseutumainen	20	27	19	14	8	14	4	294
Kaikki	28	25	16	12	10	10	6	2036
Yhteensä (N)	476016	428077	279664	200919	177539	167186	103386	1715520

1) Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita.

2. Työnantajan tukemaan aikuiskoulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet palkansaajat)

Koulutuksen sisältö ¹⁾	Liiketalous- ja oikeus-tieteet	Palvelut, harrastukset, turvallisuusala	Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	Tieto- tekniikka	Tekniikka, tuotanto ja rakentaminen	Kasvatus-tieteet	Taide	Vieraat kielet	Vastaaja määrä ^a
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ikä									
18–24-vuotiaat	36	23	5	11	18	.	6	.	33
25–34-vuotiaat	34	25	15	14	16	3	4	2	290
35–44-vuotiaat	34	22	18	14	14	6	3	5	396
45–54-vuotiaat	35	22	17	14	11	6	5	6	421
55–64-vuotiaat	29	23	24	13	11	6	7	2	271
Sukupuoli									
Mies	31	30	9	14	24	3	3	3	631
Nainen	36	16	24	13	4	7	6	5	780
Sosioekonominen asema									
Ylemmät toimihenkilöt	38	14	11	18	11	11	5	6	561
Alemmat toimihenkilöt	36	18	27	14	9	2	5	4	565
Työntekijät	23	45	9	5	25	.	4	1	281
Muu tai tuntematon	4
Koulutusaste									
Perusaste	33	33	12	9	22	.	11	2	97
Keskiaste	29	31	19	11	15	2	3	3	521
Korkea-aste	38	14	17	17	10	8	5	6	793
Kuntaryhmä									
Kaupunkimainen	36	22	16	14	12	4	..	4	1003
Taajaan asuttu	28	24	18	11	17	7	5	5	220
Maaseutumainen	25	27	22	11	17	5	6	2	188
Kaikki	33	23	17	14	13	5	5	4	1411
Yhteensä (N)	380455	258353	195446	153609	151189	55206	54252	46045	1137285

1) Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita.

3. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutuksen sisällön mukaan vuonna 2012 (18–64-vuotiaat koulutukseen osallistuneet, pl. opiskelijat ja varusmiehet)

Koulutuksen sisältö ¹⁾	Taide- ja taitoaineet	Urheilu, liikunta	Liiketalous- ja oikeustieteet	Vieraat kielet	Terveys- ja sosiaali- ja hyvinvointi	Tietotekniikka	Palvelut	Osallistuneet vastaajat yhteensä
	%	%	%	%	%	%	%	
Ikä								
18–24-vuotiaat	17
25–34-vuotiaat	16	10	18	5	16	2	3	152
35–44-vuotiaat	18	22	12	10	10	7	6	146
45–54-vuotiaat	31	24	12	13	7	4	3	168
55–64-vuotiaat	38	18	11	17	7	5	5	160
Sukupuoli								
Mies	18	12	11	11	6	6	5	196
Nainen	26	20	14	11	11	3	4	447
Sosioekonominen asema								
Maatalousyrittäjät	12
Muut yrittäjät	16	30	9	18	8	3	4	41
Ylemmät toimihenkilöt	17	15	18	8	9	5	3	223
Alemmat toimihenkilöt	31	21	14	12	11	5	5	182
Työntekijät	29	18	6	5	7	3	8	83
Eläkeläiset	28	8	3	35	8	4	3	44
Muu tai tuntematon	21	16	14	8	11	1	3	58
Koulutusaste								
Perusaste	25	10	12	12	1	4	7	58
Keskiaste	27	21	13	10	9	4	4	201
Korkea-aste	22	18	14	11	12	4	3	384
Kuntaryhmä								
Kaupunkimainen	21	15	16	12	9	4	4	436
Taajaan asuttu	24	25	8	12	11	4	5	115
Maaseutumainen	39	26	9	4	10	3	4	92
Kaikki	24	18	13	11	9	4	4	643
Yhteensä (N)	124750	93315	69421	55912	49297	20761	21641	519266

1) Mukana vain yleisimpiä sisältöalueita.

Laatuseloste: Aikuiskoulutustutkimus

1. Tilastotietojen relevanssi

Aikuiskoulutustutkimus on otostutkimus, jonka avulla selvitetään aikuisväestön osallistumista aikuiskoulutukseen, saadun koulutuksen kestoa ja sisältöä. Lisäksi tietoa tuotetaan aikuisten itseopiskelusta, koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta, osallistumisen ehdoista, aikuiskoulutusta koskevista käsityksistä sekä tietotekniikkataidoista ja vieraiden kielten osaamisesta. Vuoden 2006 aikuiskoulutustutkimuksesta lähtien on tietoa kerätty myös kulttuuriharrastuksista.

Tilastokeskus on toteuttanut yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kuusi aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittavaa tutkimusta. Ensimmäisen aikuiskoulutustutkimuksen tiedot kerättiin vuonna 1980. Vuodesta 1990 lähtien tutkimus on tehty noin viiden vuoden välein vuosina 1990, 1995, 2000, 2006 ja 2012. Vuosien 2006 ja 2012 aikuiskoulutustutkimukset ovat osa EU:n aikuiskoulutustutkimusta, jota koordinoi Euroopan unionin tilastovirasto (Eurostat). Ne toteutettiin Tilastokeskuksen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Euroopan tilastoviraston Eurostatin yhteisrahoituksena.

Aikuiskoulutustutkimus antaa valtakunnallisesti kattavan kuvan suomalaisen aikuisväestön opiskelusta. Tutkimuksen tärkeimmät indikaattorit (aikuiskoulutuksen osallistumisaste ja osallistuneiden määrä sekä saadun koulutuksen volyymi) ovat vertailukelpoisia aikaisempiin aikuiskoulutustutkimuksiin nähden. EU-aikuiskoulutustutkimukset (*Adult Education Survey, EU-AES*) mahdollistavat keskeisten indikaattorien kansainvälisen vertailun.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille.

Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyrityksen tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella. Annetun koulutuksen on oltava kestoltaan vähintään kuusi oppituntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin tarkemmin haastattelua edeltävien 12 kuukauden viiteajanjaksolta.

Muut aikuiskoulutustutkimuksen keskeiset käsitteet ja määritelmät on esitetty tilaston kotisivuilla (www.tilastokeskus.fi/til/aku).

Tutkimuksen tuloksia käytetään valtakunnallisella tasolla muun muassa aikuiskoulutuksen kehittämisen, suunnittelun ja päätöksenteon pohjana sekä tieteellisissä tutkimuksissa. EU-aikuiskoulutustutkimuksen tiedonkeruulomakkeen kehittäminen tapahtuu Eurostatissa yhteistyössä EU-maiden asiantuntijoiden kanssa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Aikuiskoulutustutkimus on otantatutkimus. Ensisijaisena tiedonkeruumenetelmänä on tietokoneavusteinen käyntihaastattelu (CAPI). Katotyön välineeksi vuoden 2012 tutkimukseen otettiin toiseksi tiedonkeruumenetelmäksi puhelinhaastattelu (CATI). Sen käyttö rajattiin tilanteisiin, joissa haastateltava ei suostunut käyntihaastatteluun.

Aikuiskoulutustutkimuksen otoksen pohjana on väestörekisterikopio, josta rajataan pois laitospöytäkirjat. Otantamenetelmänä on ositettu otanta. Suomen 18–64-vuotiasta väestöä kuvaava otoskehikko on ensin ositettu iän mukaan kolmeen ositteeseen ja lopullinen otos on poimittu käyttäen kussakin ositteessa systemaattista otantaa. Vuoden 2012 tutkimuksessa tehtiin lisäksi 65–69-vuotiaita koskeva erillisotos kansallisia tietotarpeita varten.

Aikuiskoulutustutkimus 2012 perusjoukkona ovat Suomessa pysyvästi asuvat 18–69-vuotiaat. Vuonna 2012 tutkimuksen otos oli 6 149 henkilöä. Keskeiset estimaatit julkaistaan kuitenkin koskien ikäluokkaa 18–64-vuotiaat. Tästä ikäluokasta on olemassa vertailukelpoista aikasarjatietoa aiemmilta tutkimuskerroilta.

Otoksen ylipieittoon lasketaan kuuluvaksi viimeisen rekisteripäivityksen jälkeen kuolleet, koko tutkimuksen referenssiajan aikana ulkomailta olleet ja laitospöytäkirjat. Vuoden 2012 aikuiskoulutustutkimuksen ylipieitto oli 61 henkilöä, yhteensä noin prosentti otoksesta.

Alipeiton muodostavat ne 18–69-vuotiaat, jotka ovat muuttaneet Suomeen rekisterin viimeisen päivittämisen jälkeen. Koska otoksen poiminnan ja tiedonkeruun välinen aika on suhteellisen lyhyt, ei alipeitto vaikuta olennaisesti otoksen ja sitä kautta tutkimuksen laatuun.

Tiedot kerättiin tietokoneavusteisina käyntihaastatteluin (CAPI) ja puhelinhaastatteluin (CATI). Puhelinhaastatteluiden osuus kaikista haastatteluista oli noin 15 prosenttia. Tilastokeskuksen koulutetut haastattelijat tekivät haastattelut elo–joulukuun aikana 2012. Kaikki otokseen kuuluneet henkilöt saivat ennen haastattelua tutkimusta käsittelevän kirjeen ja esitteen. Haastattelun keskimääräinen kesto käyntihaastattelussa oli noin 55 minuuttia ja puhelinhaastattelussa noin 31 minuuttia.

Tutkimustuloksia (estimaatteja) laskettaessa käytetään painokertoimia, jotta tulokset saadaan vastaamaan koko 18–69-vuotiasta Suomessa asuvaa väestöä. Painokertoimet lasketaan kalibrointimenetelmällä. Tämä sekä vähentää kadosta aiheutuvaa harhaa että tehostaa estimointia.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otostutkimuksilla saatujen tietojen luotettavuuteen vaikuttavat mittausvirheet, vastauskato sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu. Mittausvirheitä voi syntyä siitä, että kysymyksiä voidaan ymmärtää ja tulkita eri tavoin tai että vastaajat jättävät kertomatta jotain. Mittausvirheitä pyritään vähentämään haastattelijakoulutuksen sekä lomakkeen testauksen avulla.

Tutkimuksen kato jaetaan yksikkö- ja erä- eli osittaiskatoon. Yksikkökato tarkoittaa, että otoshenkilöltä ei saada lainkaan haastattelua esimerkiksi kieltäytymisen tai tavoittamattomuuden takia. Yksikkökatoa voidaan korjata painokertoimien avulla. Eräkadolla taas tarkoitetaan kysymyskohtaista katoa. Tällöin haastattelu on saatu, mutta joissakin kysymyksissä esiintyy puutteita esimerkiksi haastattelun keskeytymisen tai vastaushaluttomuuden vuoksi.

Aikuiskoulutustutkimus 2012:n vastausosuus oli 68 prosenttia. Yksikkökadon kasvu on survey-tutkimusten suuri haaste. Aikuiskoulutustutkimuksessa laskeviin vastausosuuksiin saatiin vuonna 2012 käänne parempaan. Kun vastausosuus laski selvästi vuodesta 1995 vuoteen 2006, saatiin vuoden 2012 tutkimuksessa vastausosuuden nousu 65 prosentista 68 prosenttiin. Vuonna 1995 vastausosuus oli niinkin korkea kuin 82 prosenttia ja vuonna 2000 vielä 74 prosenttia.

Vuonna 2012 naiset osallistuivat tutkimukseen hiukan useammin kuin miehet. Samoin korkea-asteen koulutuksen saaneiden ja maaseutumaisissa kunnissa asuvien osallistumisaktiivisuus oli muita väestöryhmiä suurempaa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Aikuiskoulutustutkimus 2012:n vastausosuus, kato ja otoksen koko eräiden taustamuuttujien mukaan (18–69-vuotiaat)

	Vastaus- osuus	Kato	Otos
	%	%	n
Sukupuoli			
Mies	67	33	3 091
Nainen	68	32	2 997
Ikä			
18–24-vuotiaat	62	38	346
25–34-vuotiaat	62	38	1 232
35–44-vuotiaat	67	33	1 208
45–54-vuotiaat	69	31	1 392
55–64-vuotiaat	71	29	1 515
65–69-vuotiaat	75	25	395
Koulutusaste			
Perusaste	54	46	1 256
Keskiaste	66	34	2 727
Korkea-aste	77	23	2 105
Kuntaryhmä			
Kaupunkimainen	65	35	4 201
Taajaan asuttu	75	25	931
Maaseutumainen	78	22	905
Puuttuva	0	100	51
Yhteensä	68	32	6 088

Korkeasti koulutetut, yli 55-vuotiaat sekä maaseutumaisissa kunnissa asuvat olivat hieman yliedustettuina haastateltujen joukossa. Nämä vinoumat tasoittuvat kuitenkin painokertoimien avulla. Tarkempi katoanalyysi löytyy tutkimuksen peruseräraportista, joka ilmestyy toukokuussa 2014.

Osittaiskato kuvaa haastattelulomakkeen toimivuutta ja laatua. Suuri "Ei osaa sanoa" -vastausten osuus tietyn kysymyksen kohdalla kertoo joko kysymyksen vaikeaselkoisuudesta tai vastaajan vastaushaluttomuudesta. Aikuiskoulutustutkimuksen osittaiskato oli verrattain pientä, kysymyskohtainen "EOS" -vastausten määrä oli yleensä alle kaksi prosenttia. Osittaiskato nousi yli viiden prosentin vain muutamassa kysymyksessä. Osittaiskato ei aiheuta ongelmia tulosten luotettavuudelle.

Otannasta aiheutuvalla satunnaisvaihtelulla tarkoitetaan sitä, että eri otoksista lasketut luvut poikkeavat jonkin verran toisistaan. Tätä satunnaisvaihtelua arvioidaan keskivirheellä. Keskivirhe ilmaisee sen, kuinka tiiviisti havainnot ovat keskittyneet otoskeskiarvon ympärille. Otoskoko ja muuttujien arvojen vaihtelu vaikuttavat keskivirheen suuruuteen. Keskivirheen avulla muuttujan estimaatille voidaan laskea luottamusväli, joka ilmaisee muuttujan arvon sijoittumisen tietyllä todennäköisyydellä kyseiselle välille.

$(1-a) \cdot 100$ %:n luottamusvälillä tarkoitetaan suljettua väliä, jolla parametrin oikea arvo on todennäköisyydellä $(1-a) \cdot 100$. 95 prosentin luottamusväliä vastaava ta arvo on 1,96.

Aikuiskoulutustutkimuksen keskeisille estimaateille lasketut keskivirheet ja luottamusvälit on esitetty sukupuolen mukaan taulukossa 2.

Taulukko 2. Eri aikuiskoulutusmuotojen osallistumisasteiden estimaatit, keskivirheet ja 95 %:n luottamusvälit sukupuolen mukaan (Aikuiskoulutustutkimus 2012, 18–64-vuotias väestö)

	n	Osallistumisaste, (%)	Keskivirhe	Luottamusväli, (%)
Aikuiskoulutus				
Miehet	1 923	45	1,13	± 2,22
Naiset	1 896	58	1,13	± 2,22
Koko väestö (18–64-vuotiaat)	3 819	52	0,81	± 1,58
Työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus				
Miehet	1 550	47	1,27	± 2,48
Naiset	1 427	60	1,30	± 2,54
Työvoima (18–64-vuotiaat)	2 977	54	0,91	± 1,78
Henkilöstökoulutus				
Miehet	1 147	54	1,47	± 2,88
Naiset	1 195	64	1,39	± 2,72
Palkansaajat (18–64-vuotiaat)	2 342	59	1,02	± 1,99
Muu kuin työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus				
Miehet	1 804	11	0,74	± 1,44
Naiset	1 735	26	1,05	± 2,06
Koko väestö (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	3 539	18	0,65	± 1,27

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Aikuiskoulutustutkimus tehdään noin viiden vuoden välein. Ensimmäinen aikuiskoulutustutkimus tehtiin Tilastokeskuksessa vuonna 1980 ja tämän jälkeen se on tehty vuosina 1990, 1995, 2000, 2006 ja 2012. Seuraava aikuiskoulutustutkimus tehdään vuonna 2017.

Vuonna 2012 aikuiskoulutustutkimuksen haastattelut tehtiin elo–joulukuun aikana. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin haastattelua edeltävien 12 kuukauden ajalta.

Aikuiskoulutustutkimuksen ennakkotiedot julkaistaan tutkimusvuotta seuraavana vuotena. Lopulliset tiedot julkaistaan perusraportissa tutkimusvuotta seuraavan tai sitä seuraavan vuoden aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Aikuiskoulutustutkimus 2012:n painettu perusraportti (Osallistuminen aikuiskoulutukseen vuonna 2012) julkaistaan toukokuussa 2014.

Tämän lisäksi tutkimuksen tuloksia julkaistaan tilaston kotisivuilla (www.tilastokeskus.fi/til/aku). Samasta osoitteesta ovat saatavilla myös tilaston kuvaus, aikaisemmat laatu- ja menetelmäselosteet sekä käytetyt luokitukset.

Tietoa käytetyistä käsitteistä löytyy Tilastokeskuksen käsitteietokannasta ja tutkimuksen perusraportista. Käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen Internet-sivuilta, painetuista luokituskäsikirjoista ja tutkimuksen perusraportista.

Aikuiskoulutustutkimuksen tutkimusaineisto on käytettävissä tutkimustarkoituksiin käyttö lupaa ja tutkimussuunnitelmaa vastaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti yliopisto- ja korkeakoulututkijat saavat aineiston käyttöönsä veloitusetta. Toimintaohjeet aineiston käyttö luvan hakemiseksi löytyvät Tilastokeskuksen Internet-sivuilta (www.tilastokeskus.fi/tup/otosaineistot).

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Suomalaisten aikuiskoulutukseen osallistumisesta on Tilastokeskuksessa saatavilla tietoa vuosilta 1980, 1990, 1995, 2000, 2006 ja 2012. Osallistumista kuvaavista indikaattoreista vertailukelpoisia vuoteen 1980 ovat osallistuminen aikuiskoulutukseen, osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen sekä osallistuminen muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään (yleissivistävään tai harrastustavoitteeseen) aikuiskoulutukseen. Osallistumisesta henkilöstökoulutukseen on aikasarjatietoja saatavilla vuodesta 1990 lähtien, samoin aikuiskoulutuksen ja sen eri muotojen volyymistä (koulutuspäivät). Vuoden 2006 tutkimuksessa jouduttiin Eurooppalaisen aikuiskoulutustutkimuksen lomakkeen integroimisen vuoksi luopumaan itseopiskelun ja koulutuksen esteiden aikasarjoista.

Vuosien 2006 ja 2012 aikuiskoulutustutkimusten koulutuksen sisällön luokitus perustuu ISCED97 -luokituksen pohjautuvaan Eurostatin luokitukseen (*Fields of education and training, 1999*) ja se poikkeaa jonkin verran vuoden 2000 Aikuiskoulutustutkimuksen koulutuksen sisällön luokituksesta.

Aikuiskoulutustutkimuksessa käytetyt luokitukset ovat: ikä, sukupuoli, koulutusaste (ISCED 1997), sosioekonomisen aseman luokitus 1989, maakunta, kuntaryhmä, ammattiluokitus 2010 (ISCO-08) sekä toimialaluokitus 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskus tuottaa vuosittain tietoa myös oppilaitosten aikuisopiskelijoiden määrästä, suoritettujen tutkintojen määrästä, koulutuksen taloudesta sekä ainevalinnoista. Nämä tiedot ovat kokonaisaineistoja, kun taas aikuiskoulutustutkimus on otantatutkimus. Kun ollaan kiinnostuneita eri koulutusorganisaatioiden antamasta koulutuksen määrästä ja koulutukseen osallistuneiden määrästä, suositellaan käytettävän Tilastokeskuksen oppilaitostilastojen tietoja. Aikuiskoulutustutkimus antaa tietoja muun muassa aikuiskoulutukseen osallistumisesta (osuudet, määrät), saadun koulutuksen sisällöistä ja kestoista sekä aikuiskoulutusta koskevista asenteista.

Kansallisen Aikuiskoulutustutkimus 2012:n ja Suomea koskevan EU-AES-tutkimuksen (Adult Education Survey) tulokset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Vaikka kansainvälisen AES-tutkimuksen Suomea koskevat tiedot perustuvat Aikuiskoulutustutkimus 2012:een, ovat aineistot joiltakin osin poikkeavia. Yhtenä keskeisenä erona on se, että EU-AES-aineisto perustuu 25–64-vuotiaisiin, mutta Suomen kansallisessa aikuiskoulutustutkimuksessa ovat mukana myös 18–24- sekä 65–69-vuotiaat.

Toinen ero koskee saadun koulutuksen jatkokysymyksiä ja niistä tehtyjä indikaattoreita. Kansallisessa aineistossa jatkokysymykset (muun muassa saadun koulutuksen sisältö, koulutuksen pituus ja sen rahoitus) on kysytty kaikista vastaajan käymistä kurseista, mutta Eurostatille tuotetussa kansainvälisesti vertailukelpoisessa aineistossa jatkokysymykset on kysytty vain vastaajan käymästä kolmesta satunnaisesti valitusta kurssista.

Aineistojen eroavaisuuksiin ollaan päädytty, jotta voidaan samanaikaisesti turvata sekä kansalliset tietotarpeet ja kansallisten aikasarjojen jatkuvuus että aikuiskoulutustutkimuksen kansainvälinen vertailukelpoisuus.

Kansainvälisen aikuiskoulutustutkimuksen (EU-AES) tuloksia on julkaistu vuodesta 2013 lähtien muun muassa Euroopan tilastoviraston kotisivuilla (epp.eurostat.ec.europa.eu).

Lisätietoja

Helena Niemi 09 1734 2488 =>(9.6.2014 alkaen 029 551 2488)

Timo Ruuskanen 09 1734 3620 =>(9.6.2014 alkaen 029 551 3620)

Tarja Seppänen 09 1734 3220 =>(9.6.2014 alkaen 029 551 3220)

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala

aikuiskoulutus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Aikuiskoulutustutkimus 2012, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220 (9.6.2014 alkaen 029 551 2220)
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-3589 (pdf)*